

Paksusuolisyöpäpotilaan sitkeä askites

Seitsemänkymmentävuotias 30 vuoden ajan reumaa sairastanut mies oli pärjännyt ilman lääkityksiä kymmenen vuotta. Hän hakeutui terveyskeskukseen kun ei jaksanut enää kävellä. Hemoglobiiniarvo oli 56 g/l. Ylävatsan kaikukuvauksessa todettiin maksan ympärillä askitesta ja vasemmalla hydronefroosi. Seuraavana päivänä potilaalle tehtiin sigmoideoskopia, jossa löytyi sigmasuolen alaosasta lähes tukkiva tuumori. Tietokonetomografiassa ei havaittu etäpesäkkeitä. Muutaman päivän kuluttua tehdyssä leikkauksessa todettiin hie-man askitesta, normaalit peritoneumpinnat ja vasemman virtsanjohtimen lievä laajentuma. Dukus A-luokan adenokarsinooma hoidettiin vasemmanpuoleisella hemikolektomialla. Liitännäishoitoja ei annettu.

Kevään aikana seurantakolonoskopiaa yritettiin kolmasti, mutta huonon tyhjennyksen vuoksi tutkimukset jäivät puutteellisiksi. Suoli näytti kuitenkin näkyviltä osiltaan normaalilta. Potilas valitti pitkään kestänyttä ummetusta, ja vatsa oli huomattavasti turvonnut. Hemoglobiinipitoisuus oli 119 g/l, karsinoembryonaalisen antigeenin pitoisuus oli viitealueella ja maksan toimintakokeiden tulokset olivat normaalit. Tietokonetomografiassa todettiin erittäin runsaasti askitesta mutta ei edelleenkään etäpesäkkeisiin viittaavaa.

Furosemiidi- ja spironolaktonihoidosta huolimatta alaraajojen turvotus lisääntyi ja jouduttiin askitespunctioon. Askitekseen erytrosyytti- ja leukosyyttimäärät sekä bakteeriviljelyn ja sytologisen analyysin tulokset olivat normaalit. Urologi aloitti hyvänlaatuiselta vaikuttavan eturauhasen suurentuman hoidoksi tamsulosiinilääkityksen. Kun kaikukuvauksessa todettiin kirurgisella osastolla edelleen runsaasti askitesta, konsultoititiin sisätautilääkäriä ja gastroenterologia. Nämä suositelivat askitekseen sytologianäytteen uusimista ja joitakin laboratoriotuloksia.

Muutaman päivän kuluttua endoskopia-läheteitä katsonut gastroenterologi palautti kirurgisen vuodeosaston pyynnön uudesta kolonoskopiasta pitäen sitä tarpeettomana. Kirurgisen vuodeosaston vastuulääkäri ilmoitti mielipiteensä gastroenterologille sanoin ”pane lapsi asialle ja mene itse perässä”. Palautteesta suivaantuneena gastroenterologi alkoi tarkastella lähemmin potilaan papereita ja laboratoriotuloksia. Hetken kuluttua hän soitti myhäillen kirurgille ja kertoi, miten potilasta kannattaisi hoitaa kolonoskopian sijaan.

Minkä sairauden gastroenterologi totesi taapaamatta potilasta? Vastaus sivulla 1087.

Paksusuolisyöpöpotilaan sitkeä askites

Sisätautikonsultti oli pyytänyt tietoa tyreotropiiniin (TSH) ja vapaan tyroksiinin (T_4V) pitoisuuksista. TSH oli jäänyt kirurgisella osastolla määrittämättä. T_4V -arvo oli mittaamattoman pieni, alle 5,2 pmol/l. Tarkistusemäärityksissä T_4V :n pitoisuus oli edelleen mittaamattomissa ja TSH-arvo oli huomattavan suuri (121 mU/l), mikä sopi kilpirauhasen vajaatoimintaan.

Potilaalle aloitettiin tyroksiinikorvaushoito, ja heinäkuussa TSH-pitoisuus oli enää 25,2 mU/l ja T_4V -arvo oli jo viitealueen alarajalla (10 pmol/l). Uusituissakaan askitekseen sytologisessa tutkimuksessa ei havaittu poikkeavaa.

Lokakuussa potilas kävi seurantakäynnillä. Askites oli hävinnyt, potilas oli virkeä, ummetus ei enää vaivannut, eikä sigmoideoskopiassa havaittu poikkeavaa. Hydronefroosin vuoksi potilaalle oli asennettu suprapuubinen rakko-

katetri, ja hän odotti eturauhasen liikakasvun hoitoa. Potilas tulee myöhemmin vielä kunnolliseen paksusuolen tähytykseen.

Askites on melko harvinainen kilpirauhasen vajaatoiminnan oire. Potilaalla esiintyi myös muita kilpirauhasen vajaatoiminnan oireita, kuten ummetusta, hidastuneisuutta ja ihon kuivuutta, mutta nämä jäivät vähemmälle huomiolle, kun askitekseksi etsittiin itsepintaisesti pahanlaatuista syytä. ■

TAINA SIPPONEN, LT, erikoislääkäri
HYKS:n gastroenterologian klinikka
PL 340, 00029 HUS

HEIKKI KOISTINEN, LT, dosentti, erikoislääkäri
HYKS:n medisiininen tulosyksikkö,
endokrinologian klinikka ja
Tutkimuslaitos Minerva
Biomedicum 2U Helsinki

HEIKKI JÄRVINEN, professori
HYKS:n kirurgian klinikka